

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

VÉLEMÉNYEK

2009. JANUÁR 14–15-ÉN TARTOTT, 450. PLENÁRIS ÜLÉSÉN

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye A belső piac szociális és környezeti dimenziója

(2009/C 182/01)

Előadó: **Andrzej ADAMCZYK**

2008. január 17-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy Eljárási Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

A belső piac szociális és környezeti dimenziója.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2009. január 6-án elfogadta véleményét. (Előadó: Andrzej ADAMCZYK.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2009. január 14–15-én tartott, 450. plenáris ülésén (a 2009. január 14-i ülésnapon) 94 szavazattal 29 ellenében, 15 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések

1.1 A belső piac nem önmagáért való cél, azonban fontos eszköz, amely hozzájárul az uniós polgárok közérzetének javításához, növeli jólétüket, hozzáférhetővé tesz számukra számos terméket és szolgáltatást, jobb minőségű és biztonságosabb munkahelyeket nyújt számukra, és lehetővé teszi, hogy az EU határain belül bárhol szabadon utazzanak, éljenek, dolgozzanak, illetve tanuljanak.

1.2 E fejlődés azoknak a tágabb lehetőségeknek köszönhető, amelyeket a belső piac nyújt egyrészt – a termékek és szolgáltatások növekvő piaca és a befektetés szabadsága révén – a vállalkozásoknak, másrészt a munkavállalóknak, soha nem tapasztalt lehetőségeket kínálva számukra, hogy tetszés szerint az EU bármely országában munkát keressenek.

1.3 Ha Európa hosszú távon is meg kívánja őrizni versenyképességét, a belső piacnak fenntartható, hosszú távú növekedést

kell biztosítania, és ehhez a környezeti dimenziót is megfelelően figyelembe kell vennie. Az új szabványoknak, szabályoknak, termékeknek és elgondolásoknak számolniuk kell e sorsdöntő kihívással – még ha ez egyes iparágakban elkerülhetetlen feszültségekhez is vezethet – és különösen azzal, hogy mindennek csak akkor van értelme, ha az európai gazdaság esélyt kap a túlélésre, vagyis nem veszíti el rövid távú versenyképességét sem.

1.4 A végső cél a belső piac működésének számottevő javítása a szociális piacgazdaság keretében, azaz egyenlő versenyfeltételek biztosítása valamennyi érintett számára, egyforma jogi környezetet garantálva minden szereplőnek. Ez a tisztességes verseny megvalósítása, valamint a nagyobb számú és magasabb színvonalú munkahely kialakítása szempontjából is kulcsfontosságú feltétel. Mindez a szociális és környezeti dimenziók belső piacba integrálása révén valósulhat meg, és célja az európai versenyképesség fokozása.

1.5 A belső piac elmélyítéséről alkotott koncepciókban az uniós intézményeknek tekintettel kell lenniük a vállalkozások

jogos érdekeire, ugyanakkor tiszteletben kell tartaniuk a közösi jog, a belső piaci normák és az egyes tagállamok jogszabályai által elismert alapvető szociális jogokat, a kollektív tárgyalás jogát is beleértve.

1.6 A belső piac megfelelő működése érdekében meg kell oldani néhány, az uniós jog alkalmazásához kapcsolódó ellentmondást. A célratörő és kiszámítható jogi keretek a belső piac továbbfejlesztésének és elmélyítésének előfeltételét jelentik.

1.7 Konkrétan az Európai Bíróság közelmúltbeli ítéletei kapcsán a kiküldetésben lévő munkavállalókról szóló irányelv jogi értelmezéséről kirobbant viták alapján úgy tűnik, jogosan merül fel az irányelv felülvizsgálatának, vagy a társadalmi partnerek közötti kiegyensúlyozó megállapodások megkötésének igénye.

1.8 Mint az intézmények és a polgárok közötti mediátor, a SOLVIT hálózat e tekintetben fontos szerepet tölthet be. Ennek ellenére súlyos finanszírozási és munkaerőhiányban szenved, ami miatt szerepét és működését újra kell értékelni.

2. Bevezető

2.1 Jóllehet a belső piac még a kialakulás fázisában van, már eddig is számos kézzelfogható előnnyel szolgált az EU polgárai számára, és az európai integráció folyamatának legfőbb vívmányát jelenti ⁽¹⁾. A piac fokozatos megnyitása és az akadályok elhárítása ugyanakkor számos nehézséget és problémát hozott magával, amelyeket kezelni kell, ha kellő támogatást akarunk biztosítani a belső piac elmélyítéséhez.

2.2 Nem szabad elfelejteni, hogy a belső piac fejlesztése nem önmagáért való cél, hanem elsősorban az Európai Unióban élők életszínvonalának javítását, jólétének fokozását, a termékekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférést, jobb minőségű és biztonságosabb munkahelyeit, és az EU határain belüli utazás, letelepedés, munkavállalás illetve tanulás szabadságát biztosító eszköz ⁽²⁾. Ezek az előnyök elválaszthatatlanul összekötődnek a vállalkozások fokozott üzleti szabadságával, pl. a termékek és szolgáltatások tágabb piacának, valamint a beruházás szabadságának köszönhetően.

2.3 Az akadályok fokozatos felszámolása a négy szabadsághoz közvetlenül kötődő területeken problémákat és feszültségeket eredményezhet egyes szektorokban, ahol a tagországok között továbbra is jelentős különbségek maradtak fent; ez különösen a fizetés, a szociális biztonság, a munkajog és a szociális partnerek jogainak kérdéseit illeti. E feszültségeket bizonyos mértékben képesek lehetnek feloldani az alábbi kiegyensúlyozó intézkedések:

- a különböző tagországok eltérő szabályozásainak alkalmazásából adódó jogi zavarok tisztázása,
- a szociális dömping és a tisztességtelen verseny elleni küzdelem,

⁽¹⁾ COM(2007) 724 végleges.

⁽²⁾ HL C 93., 2007.4.27., 25. o.

- a fogyasztói jogok védelme ⁽³⁾,
- a termelők, az áruellátók és a szolgáltatók tényleges hozzáféréseinek biztosítása az európai belső piachoz,
- a termékek és szolgáltatások hozzáférhetőségének biztosítása a társadalom egészére szabott politikák révén, különös tekintettel az általános érdekű szolgáltatásokra ⁽⁴⁾,
- aktív politikák előmozdítása a nemek közötti egyenlőség biztosításához és a mindennemű diszkrimináció elleni küzdelemhez.

2.4 A belső piac megfelelő működésének biztosítása érdekében meg kell szüntetni az EU-jog alkalmazásával kapcsolatos különböző értelmezési zavarokat. Teljességgel elfogadhatatlan, hogy egyes számukra kulcsfontosságú kérdésekben a szociális partnerek kénytelenek az Európai Bírósághoz fordulni, melynek döntései olykor további félreértések és viták forrásává válnak.

2.5 Ezzel összefüggésben értékelni kell azt, hogy az Európai Bizottság úgy határozott, hogy felkéri a szociális partnereket és a tagállamokat a legutóbbi bírósági ítéletek által felvetett kérdések megvitatására, és vitaforumot szervezett arról, miként lehet a szociális jogokat tiszteletben tartani a munkaerő fokozódó mobilitása mellett ⁽⁵⁾.

3. A belső piac: előnyök és kihívások

3.1 A belső piac több különböző előnyt hozott. Ezek a vállalkozásokat, munkaadókat éppúgy érintik, mint a szélesebb közönséget, mely számos területen élvezi a belső piac sikeres működésének gyümölcsseit. A belső piac kétségbevonhatatlan eredményei közé tartozik az emelkedő GDP-ből adódó növekvő jólét, az utazás, letelepedés, munkavállalás és tanulás szabadsága az EU-n belül, a kiváló minőségű termékekhez és szolgáltatásokhoz gyakran alacsony áron való jóval szélesebb körű hozzáférés – ami a termelők, kereskedők és szolgáltatók belső piachoz való jobb hozzáférésehez köthető –, és végül, de nem utolsónak a kiterjedtebb fogyasztói jogok, amelyek ma már a vásárlás helyétől függetlenül az egész EU területén érvényesíthetők.

3.2 Egyes tagállamoknak a személyek szabad mozgását „átmeneti időszakok” formájában korlátozó intézkedései – korlátozott időkereteik ellenére – továbbra is nagy vitát kavarnak. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a munkaerőpiac védelme a vártnál nehezebbnek bizonyult az átmeneti időszakokat alkalmazó országokban, miközben a magasan képzett munkaerő munkavállalás céljából történő elvándorlása komoly problémát jelent a származási országok számára.

⁽³⁾ HL C 175., 2007.7.27., 14. o.

⁽⁴⁾ HL C 175., 2007.7.27., 14. o.

⁽⁵⁾ COM(2008) 412.

3.3 Az EGSZB ugyanakkor azon a véleményen van ⁽⁶⁾, hogy a munkaerőpiac integrációja a társadalmi kirekesztés elleni legjobb ellenszer. Az Európai Bizottságnak együtt kell működnie a szociális partnerekkel Európa munkaerő-potenciáljának megfelelőbb kihasználása érdekében a mai, gyorsan változó társadalmakban. A továbbra is megoldásra váró kérdések közé tartozik a képesítések kölcsönös elismerése ⁽⁷⁾.

3.4 A vállalkozások szempontjából az előnyök közé sorolható a hatalmas, közel 500 millió főt számláló piachoz való hozzáférés, a határokon átnyúló kereskedelem és cégalapítási eljárások megkönnyítése, az európai szabványok és címkézési rendszer szélesebb körű alkalmazása, illetve a határokon átnyúló együttműködés és technológiaátadás fejlődése. További előny a tőkepiacokhoz való könnyebb hozzáférés, jóllehet a pénzügyi szolgáltatások működésén még javítani kell. A belső piac minden eredményeinek – függetlenül attól, hogy a vállalkozásokat vagy közvetlenül a polgárokat érintik – megvannak a maguk szociális aspektusai, illetve kihívásai.

3.5 Jóllehet egyértelműnek tűnhet, hogy a belső piac bevezetése korábban példátlan gazdasági növekedést hozott magával, amely egyúttal a polgárok szociális közérzetét is javította, még mindig komoly viták zajlanak arról, hogy szociális szempontból kívánatos, illetve elfogadható-e a piacnyitás és az egyes ágazatok szabályozásának ilyen foka. Az Európai Bíróság közelmúltbeli ítéleteivel kapcsolatos nézeteltérések (Viking ⁽⁸⁾ -, Laval ⁽⁹⁾ -, Ruffert ⁽¹⁰⁾ -ügy, továbbá az Európai Közösségek Bizottsága kontra Luxemburgi Nagyhercegség-ügy ⁽¹¹⁾), a szolgáltatási irányelvről korábban kirobbant vita, a munkaerőpiac nyitásával kapcsolatos problémák, a szociális dömping, a tisztességtelen verseny, illetve a belső piacnak az európai szociális modell működőképességére kifejtett hatása alapos elemzést igényel, és talán új szabályozás vagy együttműködés bevezetését teszi szükségessé.

3.6 A belső piac alacsonyabb árakat eredményezett számos termék esetén, ami a fogyasztók és az európai gazdaság versenyképessége szempontjából egyaránt pozitív. Ugyanakkor az árak csökkenése sokszor a munkavállalókra üt vissza, akik a szerkezetátalakítások, illetve a munkahelyek elvándorlása miatt az utcára kerülhetnek. Szociális szempontból tehát a fogyasztói érdekek (alacsony árak) és a munkavállalói érdekek (munkahely biztonság, foglalkoztatási normák, munkakörülmények és fizetés) összeegyeztetésére kell törekedni.

3.7 A belső piac által hozott gazdasági növekedés új munkahelyek teremtéséhez is hozzájárult. Ez rendkívül pozitív fejlemény volna, csak hogy a versenyképesség megőrzésének kényszere miatt ezek az új munkahelyek gyakran igen rosszul vannak megfizetve.

3.8 Ezzel kapcsolatban hangsúlyozni kell, hogy Európa kiemelkedő versenyképességét elsősorban az új technológiákba való beruházásokkal, a munkavállalók képzésével és oktatásával, a munkaszervezés javításával, a jobb munkahelyi egészségügyi és biztonsági feltételekkel, valamint a szociális párbeszéd és partnerség aktív előmozdításával érte el. Mivel azonban a munkavállalók egyúttal fogyasztók is, a munkaköltségek csökkentése révén megnövelt versenyképesség valójában a vásárlóerő elapadásához – másként fogalmazva alacsonyabb fogyasztáshoz és növekedéshez – vezet.

3.9 A munkaerőpiac gazdasági migránsok előtti részleges megnyitásának szintén megvannak a maga sajátos problémái. Egyes tagállamok elmulasztották ténylegesen bevonni a gazdasági migránsokat a kollektív munkaügyi megállapodásokba és egyéb előírásokba, jogi rendelkezésekbe vagy gyakorlatokba, ezáltal alásva a helyi munkanormákat, és következetesen teret adva az informális gazdaság elburjánzásának. Ez a munkakörülmények romlását és a szociális párbeszéd leszűkülését eredményezi, szociális dömpinget és tisztességtelen versenyt teremtve; e fejleményekkel mind a szakszervezeteknek, mind a munkavállalói szervezeteknek határozottan szembe kell fordulniuk.

3.10 Egyes érintettek szerint a kiküldetésben lévő munkavállalókat alkalmazó bizonyos vállalkozások a szociális dömping és a tisztességtelen verseny eszközével élnek. Ráadásul a Viking-, a Laval- és a Ruffert-ügyben, továbbá az Európai Közösségek Bizottsága kontra Luxemburgi Nagyhercegség-ügyben hozott ítéleteiben az Európai Bíróság úgy döntött, hogy a hasonló gyakorlatok jogszerűek és összhangban vannak a munkavállalói kiküldetésekről szóló irányelvvel, ami jelentős ellentmondásokhoz vezetett, hiszen az ítéletek egyértelműen ellentmondtak az irányelv kimondott céljának. A határokon átnyúló szolgáltatásnyújtás előmozdítása tisztességes versenyt és a munkavállalói jogok garantálását feltételezi. Éppen ezért úgy tűnik, hogy az esélyegyenlőség, a tisztességes verseny és a munkavállalói jogok biztosítása érdekében új jogszabályjavaslatok és további tárgyalások szükségesek a társadalmi partnerek között, különösen a kiküldetésben lévő munkavállalók helyzetéről.

3.11 Az EGSZB véleménye szerint ⁽¹²⁾ azonban az új szabályok kidolgozása előtt sürgős intézkedésekre van szükség a 96/71/EK irányelv megfelelő végrehajtása érdekében, főként mivel annak célkitűzései még 10 évvel hatálybalépése után sem teljesültek maradéktalanul.

3.12 A szolgáltatási piac megnyitásának kérdése és az általános érdekű szolgáltatásokhoz kapcsolódó problémák – melyeket többek közt a közelmúltban elfogadott szolgáltatási irányelv szabályoz – külön problémakört alkotnak. Az irányelv a bevezetés fázisában van, hatását egyelőre nem lehet értékelni. Annyi azonban világos, hogy az alapvető szolgáltatások szociális dimenziója jóval túlmutat a munkaügyi kérdéseken és a pusztán társadalmi párbeszédre, magába foglalva az alapvető szolgáltatásokhoz való általános hozzáférés biztosítását is ⁽¹³⁾.

⁽⁶⁾ HL C 77., 2009.3.31., 15. o.

⁽⁷⁾ HL C 224., 2008.8.30., 100. o.

⁽⁸⁾ HL C 51., 2008.2.23., C-438/05. sz. ügy.

⁽⁹⁾ HL C 51., 2008.2.23., C-341/05. sz. ügy.

⁽¹⁰⁾ HL C 128., 2008.5.24., C-346/06. sz. ügy.

⁽¹¹⁾ HL C 209., 2008.8.15., C-319/06. sz. ügy.

⁽¹²⁾ HL C 151., 2008.6.17., 45. o.

⁽¹³⁾ HL C 161., 2007.7.13., 80. o.

3.13 A közelmúltbeli európai áremelkedésekkel összefüggésben az általános érdekű szolgáltatásokhoz való hozzáférés kérdése szorosan kapcsolódik a megfizethetőség kérdéséhez, különösen az energia esetében. Az energiaellátás problémáját azonban nem kizárólag a nemrégiben végbement és valószínűleg a jövőben is várható áremelkedésekkel kapcsolatban kell vizsgálni, hanem figyelembe kell venni az energiafogyasztás környezeti hatásait is.

4. A közelmúltban hozott ítéletek hatása a belső piacra

4.1 A belső piac csak világos szabályok alapján működhet megfelelően. Nagyobb mértékű integrációja alapvetően függ attól, mennyire sikerül elfogadható egyensúlyt találni gazdasági, társadalmi és környezeti dimenziói között, egy előretekintő és kiszámítható jogi kereten belül.

4.2 Az Európai Bíróság által a közelmúltban hozott ítéletek Európa-szerte heves vitákat kavartak az ipari körökben. A vitás kérdések világos megoldása létfontosságú a közbizalom megteremtéséhez olyannyira szükséges közös alap visszaállításához.

4.2.1 A Viking-ügyben a Nemzetközi Szállítási Dolgozók Szövetsége (ITF) és a Finn Tengerészek Egyesülete kollektív fellépéssel fenyegetőzött a Viking Line azon tervei ellen, melyek szerint az egyik finn hajót észt zászló alá helyeznék, és a legénységet olcsóbb, észt munkaerővel helyettesítenék. A Bíróság ítélete szerint a munkáltatót sztrájkjal fenyegetni azért, hogy kollektív szerződés kötésére kényszerítsék, ebben az esetben korlátozhatja a teleteljedés szabadságát.

4.2.2 A Laval-ügy érintettje egy lett társaság volt, amely Svédországban a lettországi, jóval a svéd kollektíven kialakított munka- és foglalkoztatási feltételek alatt maradó feltételek mellett kívánta alkalmazni az ott kiküldetésben lévő munkavállalóit. A svéd szakszervezetek erre kollektív fellépéssel és a vaxholmi üzem beszállításának bojkottjával válaszoltak. A Bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy ahol a kiküldetésben lévő munkavállalókról szóló irányelv alkalmazandó, ott jogszerűtlen, ha a szakszervezetek kollektív fellépést szerveznek az irányelvben kötelezően előírt minimumvédelmet meghaladó munka- és foglalkoztatási feltételek érdekében.

4.2.3 A Ruffert-ügyben egy német társaság elnyerte Alsó-Szászország tartomány tenderét egy börtönben végzendő építőipari munkákra. A német társaság a munkát alvállalkozásba adta egy lengyel társaságnak, amely csupán a regionális ágazati kollektív szerződésben meghatározott minimális munkabér 47 %-át fizette ki a munkavállalóknak. Alsó-Szászország tartomány ezért semmisnek tekintette a szerződést. A Bíróság nézete szerint azonban az építési vállalkozókat a kollektív szerződések betartására kötelező helyi jogszabályok nem egyeztethetők össze a kiküldetésben lévő munkavállalókról szóló irányelvvel, hacsak nem nyilvánítták a kollektív szerződést általánosan kötelező érvényűnek.

4.2.4 A Luxemburg-ügyben a Bíróság támogatta az Európai Bizottság panaszát akkor, amikor úgy határozott, hogy Luxemburg túl messzire ment a kiküldetésben lévő munkavállalókról szóló irányelv végrehajtásában az országban a helyi társaságok számára érvényben lévő követelmények tekintetében, többek között a maximális munka- és a minimális pihenőidőt, a bérek automatikus indexálását és a kollektív szerződések betartását illetően.

4.3 A fenti ügyekben hozott ítéletek aggodalmat okoztak azzal kapcsolatban is, hogy milyen értelmezést ad az Európai Bíróság a kiküldetésben lévő munkavállalókról szóló irányelvnek. Az említett esetek erősen megosztották a közvéleményt, és számos szereplő úgy tekintett rájuk, mint a szociális dömpingnek tett engedményre. Arról volt ugyanis szó, hogy egy-egy külföldi vállalat a helyi vállalkozások és a munkavállalók kárára megszegte a működés szerinti országban hatályos kollektív szerződéseket, jogi rendelkezéseket vagy gyakorlatokat és jogszabályokat.

4.4 A belső piacnak a jobbiztonság, nem pedig a jobbizonytalanság forrásának kell lennie. Ezért kulcsfontosságú megállapodni arról, mely elveket kell a törvény betűje és az értelmezések fényében felülvizsgálni, hogy egyértelmű közös alapot találjunk.

5. A belső piac működését javító mechanizmusok és eszközök

5.1 A belső piac működését fokozatosan különböző, azt megerősítő mechanizmusok egészítették ki. Ezek hasznosnak bizonyulhatnak a belső piacnak a társadalmi, illetve környezeti dimenzióval történő jobb kiegészítését szolgáló csatornák értékelése szempontjából.

5.2 Az utóbbi években a legutóbbi bővítési folyamatok kontextusában felélénkült a harmonizáció és a képesítések kölcsönös elismerése körüli vita. Széles körű egyetértés alakult ki arról, hogy a harmonizációnak a valóban szükséges feladatokra kell koncentrálnia, és hogy nem realista célkitűzés az Európai Unió 27 tagországától túl magas fokú harmonizációt követelni. A belső piac egyik alappillére, a kölcsönös elismerés kérdése ugyanakkor igen csak elhanyagolt terület. A harmonizáció hasznos eszköze lehet az európai szociális modell felépítésének is, ám a szociális dimenzió – a szubszidiaritás elvével összhangban és többnyire a szociális partnerek teljes mértékű támogatásával – nagyrészt a 27 tagállam belügye marad. A harmonizáció jó ügyet szolgálhatna a környezetvédelem terén, meghatározva a termékekre és eljárásokra vonatkozó szabályokat, az Unió által tett ambiciózus célkitűzésekkel összhangban.

5.3 Mint az intézmények és a polgárok közötti mediátor, a SOLVIT hálózat e tekintetben kiemelkedően fontos szerepet tölt be. E hálózat felelős a belső piachoz kapcsolódó, a tagállamok

vállalkozásait, fogyasztóit, munkavállalóit érintő tájékoztatásért, tanácsadásért és ellenőrzésért, hatalmas mennyiségű adatot és know-how-t halmozva fel. Általánosságban ennek ellenére súlyos finanszírozási és munkaerőhiányban szenved, ami miatt szerepét és működését újra kell értékelni.

5.4 Az „új megközelítés” következtében az EU jogalkotói szerényebb hozzáállást tanúsítottak az alapkövetelmények meghatározásakor, a technikai aspektusokat a szabványalkotó testületekre bízva. Bár ez a szociális dimenzióra aligha alkalmazható, alapvető jelentősége lehet – és van is – a környezetvédelem területén (minőségi szabványok stb. – hasznosnak bizonyulna, ha az Európai Bizottság jó néhány releváns területet felülvizsgálna).

5.5 A származási ország elve továbbra is egyike a vitatott kérdéseknek – ezt az is mutatja, hogy a fogyasztói szervezetek elégedetlenek vele. Ezen elv szerint a származás szerinti országtól eltérő országban megvalósuló tevékenységekre, illetve szolgáltatásokra a tevékenység, illetve szolgáltatás megvalósulása szerinti ország törvényeit kell alkalmazni. Az elv célja a termékek és szolgáltatások szabad áramlásának ösztönzése, illetve a határokon átnyúló verseny támogatása. A szolgáltatási irányelv vitája során azonban elvetésre került, a valóságban ugyanis a tagállamoknak származási országuk szerint eltérő jogi rendszereket kellett volna alkalmazniuk az egyes vállalkozásokra és személyekre.

5.6 A Lámfalussy-folyamat jó példa lehet az összeurópai szabályozási kérdések megoldásának módjára, következetesebb értelmezést és nyilvánvalóbb konvergenciát kölcsönözve az egyes szabályozási kérdésekre vonatkozó nemzeti gyakorlatoknak és hagyományoknak. A pénzügyi szolgáltatások példáján túlmutatva a Lámfalussy-folyamat referenciaként szolgálhat egy minőségi és egyszerű rendszer kialakítására. Az egyelőre a jövő kérdése, hogy egyéb területeken – különösen a környezetvédelem terén – is alkalmas lehet-e hatékonyabb jogalkotási mechanizmusok támogatására.

5.7 A Monti-záradék a termékek szabad áramlásának kontextusában hangsúlyozza azt, hogy az irányelv soha nem értelmezhető úgy, mintha bármilyen módon korlátozná az EU által elismert alapvető jogok gyakorlását, beleértve az ipari kezdeményezéshez való jogot is. Az Európai Bíróság közelmúltbeli ítéletei megkérdőjelezték a Monti-záradék érvényességét, ezért fontos tisztázni annak határait illetve miértjét.

6. A környezetvédelem belső piacba történő integrációjának megfelelő keretei

6.1 Az energia, illetve a környezetvédelem ma az európai kormányok és polgárok számára a legfőbb prioritás – és a belátható jövőben az is marad. Sajnálatos módon a piacok gyakran olyan teherként, negatív feltételek sorozataként tekintenek a környezetvédelemre, amely szükségszerűen gyengíti a vállalkozások versenyképességét.

6.2 Ugyanakkor széles körben elfogadott álláspont, hogy a jövőbeli európai versenyképesség a leghatékonyabban azáltal biztosítható, ha jelentős előrelépést sikerül elérni az emberiség előtt álló egyik legfontosabb kihívásra választ kereső gondolatok, termékek és szabványok kifejlesztése irányába, hozzájárulva a környezeti dimenziót is tekintetbe vevő belső piac kialakításához, mely a célkitűzés központi elemét képezi. Ettől függetlenül azonban tény, hogy az e téren elfogadott új szabályok egyes iparágakban elkerülhetetlen feszültségekhez vezetnek, különösen mivel a rövid távú versenyképesség továbbra is alapvető fontosságú.

6.3 Az Amszterdami Szerződés megerősítette azt a gondolatot, hogy a környezeti dimenzió többi politikába történő integrálása a fenntartható fejlődés előmozdításának kulcskérdése. Az Európai Bizottság több utat is kikísérletezett az egységes piac és környezeti kérdések közti szinergiák javítására, olyan területeket vizsgálva, mint a közbeszerzések, a hatékony hatásértékelés, a szabványalkotás, a pénzügyi jelentések, vagy egyes gazdasági eszközök, például a környezetvédelmi adók stb. Az Európai Bizottság továbbá feltárta azt is, milyen szektorok és problémák kapcsán lehet szükség harmonizációs intézkedésekre.

6.4 Tekintettel a fenntartható környezet dimenziójához kapcsolódó szektorok és gyakorlatok széles körére, a környezetvédelmi aspektus belső piacba történő integrációjának egyértelmű meghatározása mindaddig nem történt meg. A probléma olyan fontos politikai területeket érint, mint az energia és a közlekedés, s az eredetileg a termékek szabad áramlásához kapcsolódó kérdések sokszor egyéb területekre is kiterjedtek. Éppen ezért – a környezetvédelemnek az aktuális politikai menetrendben elfoglalt kiemelt helyére való tekintettel – sokkal jelentősebb lépéseket kellene tenni a konkrét problematikus kérdésekben, és azonosítani kellene az e célok elérésére legalkalmasabb belső piaci eszközöket.

7. Záró megjegyzések

7.1 A belső piac kiépülése folyamatban van. A végső cél az akadályoktól mentes belső piac létrejötte. A kiteljesített belső piac azt jelenti, hogy minden szereplőnek egyenlő hozzáférése van valamennyi nemzeti piachoz. Végezetül pedig az egyes tagállamok piacaihoz való egyenlő hozzáférés egyúttal azt is jelenti, hogy a vállalkozások, munkavállalók és szolgáltatók azonos jogi környezetben működhetnek, ezáltal egyenlő versenyfeltételeket élveznek, és kiküszöbölhetővé válik az Európai Unión belül a tisztességtelen verseny, illetve bármely, a belső piac egészének versenyképességét fenyegető gyakorlat.

7.2 Az EGSZB korábbi véleményében⁽¹⁴⁾ kifejtette, hogy a belső piac sikere az Európai Unió és a tagállamok közös felelőssége, és hogy az utóbbiaknak jobban magukénak kellene azt tekinteniük. Hangsúlyozni kell továbbá, hogy kiépítésében és végrehajtásában a szociális partnereknek is fontos szerepük van.

(14) HL C 77., 2009.3.31., 15. o.

7.3 Az európai integráció határaitól folytatott jelenlegi vita – a szolgáltatási irányelv közelmúltbeli vitáját is beleértve – megmutatta, milyen nehéz összeegyeztetni a belső piac elveit a magas szintű szociális normákkal és szociális védelemmel, a működőképessé és hozzáférhető közszolgáltatásokkal, illetve a tisztességes versennyel. A belső piacról folyó vitáknak elsődlegesen e jogosan felvetett kérdésekre kell válaszokat megfogalmazniuk. E kérdések megválaszolásakor az európai intézményeknek tekintetbe kell venniük mind a vállalkozások jogos érdekeit, mind pedig azt a tényt, hogy a gazdasági szabadságokat szabályozni kell, nehogy gyakorlásuk aláássa a közösségi jog által elismert alapvető szociális jogokat, a nemzetközi munkaügyi normákat és az egyes tagállamok törvényeit, beleértve a kollektív tárgyalás jogát és a kollektív szerződések végrehajtását.

Kelt Brüsszelben, 2009. január 14-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Mario SEPI

7.4 Az Európai Bizottságnak a megújított szociális menetrendről szóló, nemrégiben megjelent közleménye ⁽¹⁵⁾ megismétli Európa erős elkötelezettségét a harmonikus, koherens és befogadó társadalmak iránt, melyek tiszteletben tartják az alapvető jogokat az egészséges szociális piacgazdaság keretein belül. Az Európai Bizottság kinyilvánítja elkötelezettségét amellyel, hogy ne legyen ellentmondás a Szerződés által biztosított alapvető szabadságok és az alapvető jogok védelme között.

7.5 A Lisszaboni Szerződés rendelkezéseinek megfelelően működő belső piac értékelése a jövő feladata. A Szerződés szövegéről készített első EGSZB-értékelés azonban azt mutatja, hogy a belső piac – ha nem is ment keresztül strukturális módosításon – szociálisabb szempontú meghatározást kapott.

⁽¹⁵⁾ COM(2008) 412.

MELLÉKLET

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményéhez

A szekcióvéleményben szereplő alábbi szövegrészt egy, a Közgyűlés által elfogadott módosító indítvány alapján megváltoztatták, de az alábbi szöveg is megkapta legalább a leadott szavazatok egynegyedét:

1.4 A végső cél minden, a belső piac működése útjában álló akadály elhárítása, azaz egyenlő versenyfeltételek biztosítása valamennyi érintett számára, egyforma jogi környezetet garantálva minden szereplőnek. Ez a tisztességes verseny és az EU versenyképességének növelése szempontjából is kulcsfontosságú feltétel.

Eredmény:	Mellette: 79	Ellene: 46	Tartózkodott: 11
------------------	--------------	------------	------------------

A következő módosító indítványok – bár az összes leadott szavazat több mint egynegyedét megkapták – elutasításra kerültek:

A 4.3. pont törlendő.**Indokolás**

Az EGSZB-nek nem tartozik a hatáskörébe, hogy aláássa az Európai Bíróság ítéleteit. Ez veszélyes precedenst teremtene, amely presztízsünk rontásához vezetne.

Eredmény:	Mellette: 44	Ellene: 78	Tartózkodott: 14
------------------	--------------	------------	------------------